UTBILDNING OCH BESÖKSNÄRING

– en kartläggning av turismalumnerna vid Mittuniversitetet

En rapport framtagen av Jämtland Härjedalen Turism i projektet Samverkan för besöksnäringen i Jämtland Härjedalen som finansieras av Region Jämtland Härjedalen och Europeiska Regionala Utvecklingsfonden. Rapporten är framtagen under 2026 tillsammans med Klyo AB.

Mittuniversitetet Östersund. Foto: Jessica Pedersen Lundh

Sammanfattning

Enkäten har besvarats av 54 alumner som tog examen någon gång mellan 1985 och 2025 från turismutbildningen vid Mittuniversitetet, vilket ger en bild som sträcker sig över fyra decennier. De flesta kom till Östersund från andra delar av Sverige eller från andra länder. Före studierna bodde 14 av de svarande i Jämtland Härjedalen, idag är de 27.

Utbildningen har alltså inte bara utbildat personer som redan bodde i regionen, den har också bidragit till inflyttning. Praktikterminen sticker ut som en särskilt tydlig länk till regionen: av dem som gjorde sin praktik i länet bor 71 procent kvar idag.

När alumnerna själva beskriver vad de har fått med sig från utbildningen är det inte den rena branschkunskapen som står högst. I stället lyfter de framför allt analytiskt och kritiskt tänkande, projektledning och förmågan att se helheten. Det märks också i arbetslivet. Fyra av tio arbetar i besöksnäringen och nästan en tredjedel i offentlig sektor, men sju av tio ser ändå en tydlig koppling mellan sitt arbete och utbildningen. Många arbetar i kvalificerade roller som projektledare, strateger, verksamhetsutvecklare och chefer. Utbildningen tycks alltså ha betydelse långt utanför själva turismbranschen.

Alumnernas svar på enkätens frågor är överlag positiva, men det finns också en tydlig utmaning. Drygt var fjärde alumn upplevde övergången från studier till arbetsliv som svår, något som också är vanligare bland dem som tagit examen de senaste åren. När alumner lämnar regionen handlar det inte om lönenivåer. I stället pekar svaren mot brist på relevanta jobb och tydliga karriärvägar. Fyra fritextsvar är tydligt kritiska och lyfts därför fram i ett eget avsnitt. Resultaten ska samtidigt läsas som en bild av de 54 personer som svarat – inte som en beskrivning av alla som någon gång har gått utbildningen.

Innehåll

2 **Sammanfattning**

3 **Fyra huvudbudskap**

3 **Introduktion**
Bakgrund och syfte
4 Genomförande

5 **Innan studierna**

6 **Under studietiden**
Vad gav utbildningen
7 Utbildningens praktikdel

8 **Efter studietiden**
Övergången till arbetslivet
9 Var arbetar alumnerna idag?

10 **Jämtland Härjedalen – att stanna, återvända eller lämna**

12 **Kritiska röster**
Fyra svar är kritiska

13 **Sammanfattande slutsatser**

Utbildning och besöksnäring är utgiven i november 2026 av Jämtland Härjedalen Turism.
Framsidesillustration av Moa Eriksson, skapad via Canva. Grafisk form: Gustav Kron.

Fyra huvudbudskap

■ Studenternas praktik är ett konkret rekryteringsverktyg
71 procent av dem som gjorde sin praktik i Jämtlands län bor kvar i regionen idag, mot omkring en tredjedel bland dem som praktiserade på annan ort eller inte hade någon praktiktermin. Praktiken ser alltså ut att kunna vara en viktig väg från utbildning till både jobb och ett fortsatt liv i regionen.

■ Utbildningen är en inflyttningskanal till Jämtland Härjedalen
Fjorton av de svarande bodde i regionen före studierna. Idag bor tjugosju här, det betyder att många av dem som kom hit för att studera också har valt att stanna kvar.

■ Kompetensen är bredare än branschen
Fyra av tio arbetar i besöksnäringen, men sju av tio ser en koppling mellan sitt arbete och utbildningen. Det alumnerna tar med sig från utbildningen är analysförmåga, projektledning och helhetssyn snarare än ren branschkunskap.

■ Utmaningen är karriärvägar, inte löner
Ingen svarande anger lönenivå som skäl att lämna regionen. Däremot lyfts karriärmöjligheter och relevanta jobbtillfällen. För arbetsgivaren som vill behålla kompetensen i regionen handlar frågan därför inte bara om löner – utan även för studenterna om att kunna se en framtid på arbetsmarknaden.

Introduktion

Bakgrund och syfte

Var man väljer att studera är inte enbart en fråga om vilken utbildning man vill gå. Det är också en fråga om plats. Om var man vill leva under några viktiga år i livet, vilka människor man möter, vilka erfarenheter man får och vilka möjligheter som öppnas efter examen.

Turismnäringen är bred och omfattar bland annat destinationsutveckling, evenemang, hotell, restaurang, offentlig sektor och olika former av plats- och upplevelseutveckling, och allt som ryms där emellan. Det innebär att vägen från utbildning till yrkesliv kan se mycket olika ut. För vissa kan Östersund och Jämtland Härjedalen bli en plats där de etablerar sig och bygger sin framtid, medan andra tar steget vidare till andra delar av Sverige eller utomlands.

Turismutbildningen vid Mittuniversitetet i Östersund har examinerat studenter sedan 1985. Idag finns turismutbildning på kandidat-, magister-, master-, och doktorsnivå, med möjlighet att fördjupa sig inom turismvetenskap eller kulturgeografi. Sedan 2023 kan programmet också läsas på distans.

Högre utbildning är en viktig del av både kompetensförsörjning och regional utveckling. Ett lärosäte lockar människor till en plats, men utbildningen kan också påverka var människor väljer att bo och arbeta längre fram. För en region som Jämtland Härjedalen är det därför intressant att veta om de som kommer hit för att studera också blir en del av regionens framtida arbetsliv.

Men vad händer sedan med studenterna? Var väljer de att bo och arbeta? Hur många stannar kvar i Jämtland Härjedalen, och vad får dem att stanna – eller att flytta vidare? Var arbetar de idag? Vilken betydelse har utbildningen haft när de tagit steget ut i arbetslivet? Det är några av frågorna som den här alumnkartläggningen försöker besvara.

Syftet med alumnkartläggningen är att skapa en bild av vad som hänt med tidigare studenter från turismutbildningen vid Mittuniversitetet efter examen. Vi vill förstå deras vägar in i arbetslivet, deras geografiska rörlighet och deras relation till utbildningen.

Resultaten kan vara värdefulla för Mittuniversitetet, turismutbildningen och aktörer i Jämtland Härjedalen som arbetar med kompetensförsörjning, turism och regional utveckling. De kan ge underlag för att utveckla utbildningen, stärka kontakten med arbetslivet och skapa bättre förutsättningar för studenter att ta steget från utbildning till arbete. Vi hoppas även att den ska vara nyttig för arbetsgivare för att se vinningen med en närmre kontakt med utbildningarna och studenter som är potentiella kollegor.

Kartläggningen är genomförd av Jämtland Härjedalen Turism inom projektet Samverkan för besöksnäringen i Jämtland Härjedalen 2024 – 2026 som finansieras av Europeiska Regionala Utvecklingsfonden och Region Jämtland Härjedalen. Underlaget är framtaget av Klyo AB på uppdrag av Jämtland Härjedalen Turism.

Genomförande

Underlaget bygger på en enkät med 30 frågor som besvarades under våren och sommaren 2026 via Google Formulär. Spridningen skedde via Jämtland Härjedalen Turisms hemsida, LinkedIn, sociala medier, med stöd av Mittuniversitetets kommunikationsavdelning samt riktad kontakt i befintliga nätverk. Svaren har anonymiserats före analys.

Tre av fyra svarande är kvinnor, vilket ligger nära könsfördelningen bland dem som tagit examen från utbildningen. Enligt statistik från Mittuniversitetets Examensenhet har 511 personer tagit en kandidatexamen från turismutbildningen mellan 1985 och 2025. Av dem är 351 kvinnor och 160 män.

Bland de 511 alumnerna har 315 examinerats inom turismvetenskap och 197 inom kulturgeografi.

Eftersom 94 procent av de svarande har en kandidatexamen fokuserar rapporten på utbildningen på denna nivå. Magister- och masterexamina är därför inte med i rapporten.

Respondenterna i enkäten	Antal	Andel
Kön		
Kvinna	40	74%
Man	14	26%
Examensår		
1985-2010	13	24%
2010-2015	12	22%
2016-2022	14	26%
2023-2025	15	28%
Utbildningsnivå		
Kandidatexamen	51	94%
Magister- eller masterexamen	3	6%

Avgränsningar

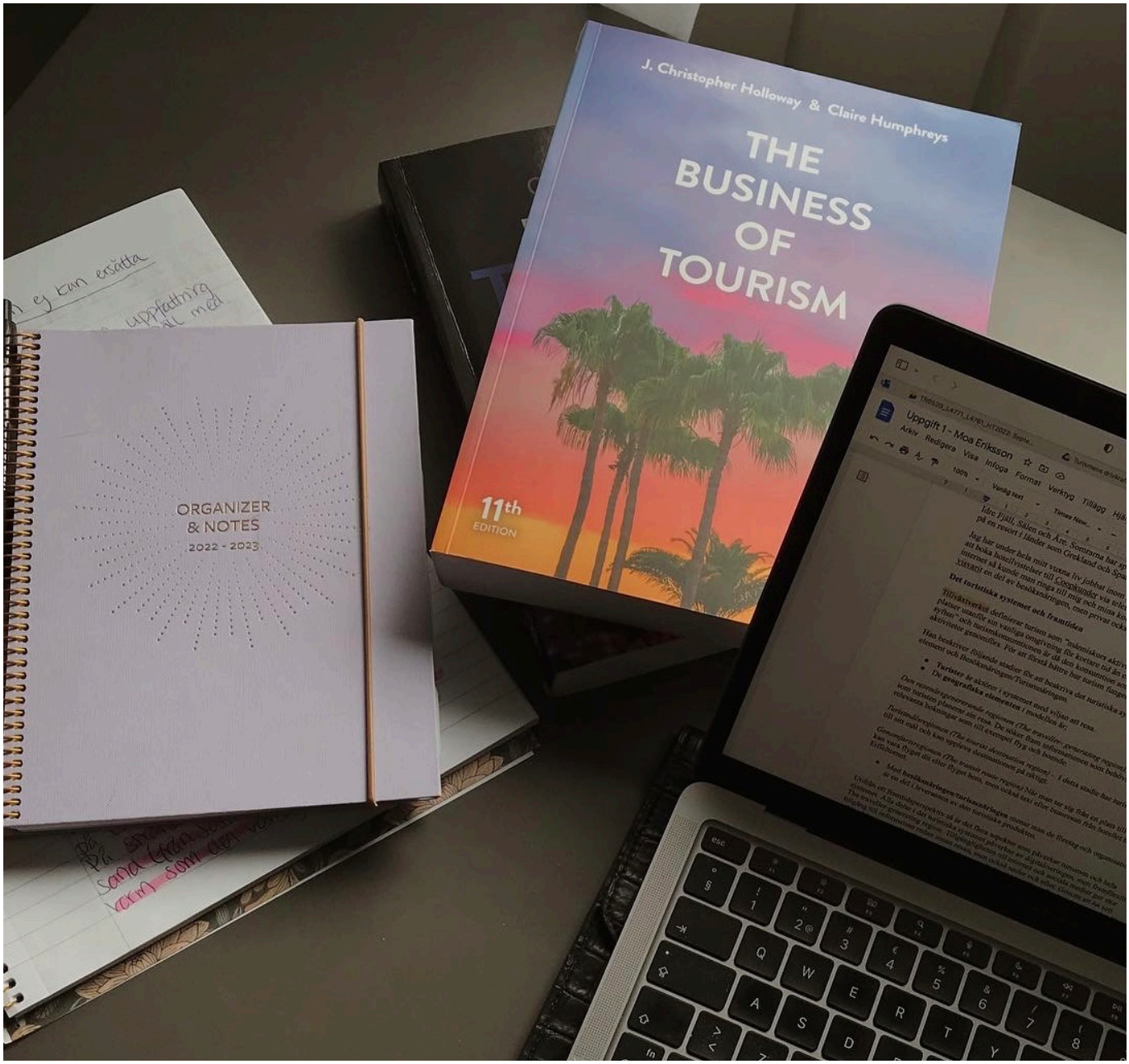
En alumnenkät fångar inte automatiskt hela gruppen. Personer som svarar kan ha en starkare relation till utbildningen eller en mer etablerad arbetssituation än personer som inte svarar. Att ingen av de svarande är arbetssökande och att nio av tio arbetar heltid behöver därför tolkas med viss försiktighet.

Fritextsvaren lutar åt samma håll. 35 av 54 svarande skrev något på den öppna frågan. De som arbetar i annan privat sektor (d.v.s. i en näring utanför besöksnäringen) skriver i stort sett ingenting. Citaten i rapporten syftar till att tydliggöra och exemplifiera.

Enkäten visar samband med inte orsakssamband. Exempelvis bor de som praktiserade i länet i högre grad kvar, men kartläggningen kan inte avgöra i vilken grad praktiken i sig förklarar detta.

Skidåkare i lift. Foto: Mark Going

Kurslitteratur. Foto: Moa Eriksson

Innan studierna

Var kommer alumnerna från?	Antal	Andel
Bostadslän innan studietiden		
Jämtland län	14	26%
Stockholms län	10	19%
Annat land än Sverige	6	11%
Skåne, Gävleborgs respektive Västra Götalands län	9	17%
Övriga nio län	15	28%
Summa utanför Jämtlands län	**40**	**74%**

Tabell 2, bostadslän innan studierna påbörjades. 54 svarande.

Nästan tre av fyra svarande rekryterades utanför Jämtlands län och de kom från sammanlagt tretton andra län samt fyra länder. Utbildningen fungerar därmed inte bara som kompetensförsörjning av redan bosatta, utan som en inflyttningskanal till regionen.

Under studietiden

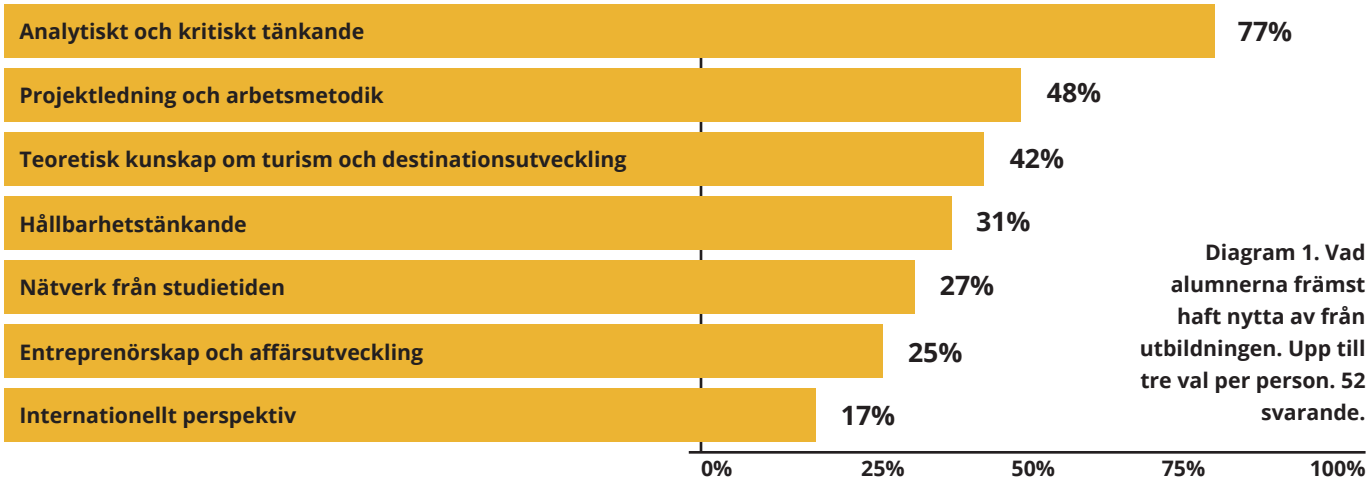

Diagram 1. Vad alumnerna främst haft nytta av från utbildningen. Upp till tre val per person. 52 svarande.

Vad gav utbildningen?

Det som alumnerna främst tar med sig är förmågor som går att använda i många olika sammanhang. 77 procent lyfter analytiskt och kritiskt tänkande och 48 procent projektledning. Först därefter kommer teoretisk kunskap om turism och destinationsutveckling, vilket anges av 42 procent. Utbildningens starkaste bidrag, sett från alumnernas perspektiv, är alltså en ökad färdighet när det gäller bred kunskap och kompetens snarare än specifik ämneskunskap.

Fritextsvaren förstärker den bilden. Bland de 34 personer som skrev kommentarer är helhetsperspektiv och systemförståelse det tydligaste temat. Ungefär tio svar beskriver på olika sätt förmågan att se hur aktörer, nivåer och samhällsfunktioner hänger ihop.

Sex personer lyfter det akademiska hantverket – att läsa, skriva och strukturera. Fyra använder spontant ordet samverkan, trots att det inte fanns som svarsalternativ i enkäten. Det tyder på att just förmågan att förstå samband och att samarbeta mellan olika aktörer är något som många bär med sig från utbildningen.

Projektledning är den enda kurs som nämns vid namn av flera. Det är intressant eftersom projektledare också är den vanligaste titeln eller rollen bland de svarande. Här pekar alltså både de fasta frågorna och fritextsvaren åt samma håll: projektledning är en konkret kompetens som många använder efter examen. Nedan följer citat från fritextsvaren om vad de svarande främst tar med sig från utbildningen.

”Större förståelse för utveckling på systemnivå. Hur samverkan mellan organisationer fungerar och bidrar till utvecklingen av en plats. Hur inflyttning, platsattraktion och turism hänger ihop. [...] Men den färdighet jag haft mest användning av är läsförståelse och skriva akademiskt.”

– Alumn, examen 2023, verksam i offentlig sektor i Jämtland Härjedalen

”Ett ord som följt med mig hela vägen är just Samverkan, betydelse och helheten kring detta är något jag varje vecka märker av i mitt jobb idag.”

– Alumn, examen 2023, verksam i evenemangsbranschen

Utbildningens praktikdel

Praktikterminen tillkom 2008 och därför har inte alla respondenter angett att de hade en praktiktermin.

Kopplingen mellan praktik och kvarstannande är tydlig
Av de 24 som gjorde sin praktik i Jämtlands län bor 17 kvar i regionen idag – 71 procent. Bland dem som praktiserade på annan ort är motsvarande andel 4 av 12. Det är ett starkt samband, men det går inte att säga att praktiken ensam har fått människor att stanna. Den som redan trivdes i regionen kan till exempel både ha valt en praktikplats i regionen och senare valt att bo kvar. Däremot visar resultaten att praktikplatser i länet är en konkret möjlighet att skapa kontakter mellan studenter, arbetsliv och region.

Praktikens betydelse för karriärvägen är jämnt fördelad
Drygt hälften tillskriver praktiken stor eller viss betydelse. Det är en rimlig nivå – praktiken kan ses som en sista pusselbit i en utbildning, inte den som ensamt avgör en yrkesbana. Nedan följer citat från fritextsvaren.

”Det var helt klart praktiken som var sista pusselbiten, då var det som att allt föll på plats.”

– Alumn, examen 2025,
verksam i besöksnäringen i Härjedalen

JHT träffar studenter under Mötesplats Campus. Foto: Josefine Håkansson

Tabell 3. Praktiktermin och var den genomfördes.

	Antal	Andel
Ingick praktiktermin i utbildningen (bas 54)		
Ja	37	69%
Nej	17	31%
Var genomfördes praktiken? (bas 36 som angav ort)		
Jämtlands län	24	67%
Utomlands	4	11%
Övriga Sverige	8	22%

Tabell 4. Praktikens betydelse för nuvarande karriärväg. Bas 37 som hade praktiktermin. Frågan var obligatorisk även för dem utan praktiktermin. 15 av 17 utan praktik svarade ”Vet ej”. Tabellen redovisas därför på bas 37.

	Antal	Andel
Betydelse		
Stor betydelse	10	27%
Viss betydelse	10	27%
Liten betydelse	8	22%
Ingen betydelse	9	24%
Någon betydelse (stor eller viss)	20	54%

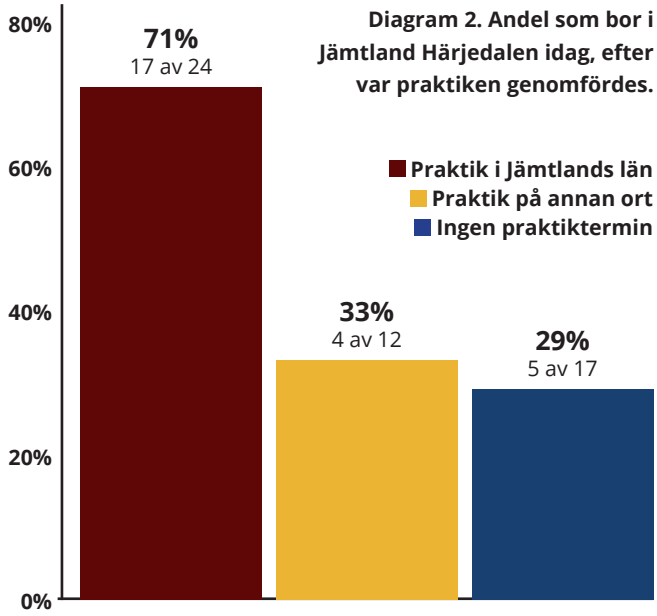

Diagram 2. Andel som bor i Jämtland Härjedalen idag, efter var praktiken genomfördes.

Tabell 5. Andelen med praktiktermin per examensår. 54 svarande.

	Antal	Hade praktik	Andel
Examensår			
1985-2010	13	1	8%
2010-2015	12	8	67%
2016-2022	14	13	93%
2023-2025	15	15	100%

Efter studietiden

Tabell 6. Hur upplevelsen från studier till arbetsliv upplevdes. 54 svarande

Upplevelse av övergången	Antal	Andel
Smidigt – hade jobb klart innan/efter examen	29	54%
Tog lite tid men gick bra	6	11%
Utmanande att hitta relevant arbete	15	28%
Har inte fått arbete inom sitt område	3	6%
Vet ej	1	2%

Tabell 7. Upplevd övergång per examensår. 54 svarande.

Examensår	Antal	Smidigt	Utmanande
1985-2010	13	8 (62%)	2 (15%)
2010-2015	12	7 (58%)	4 (33%)
2016-2022	14	7 (50%	3 (21%)
2023-2025	15	7 (47%)	6 (40%)

Övergången till arbetslivet

Två tredjedelar hade en smidig övergång, men mer än var fjärde upplevde den som svår

De 28 procent som beskriver det som utmanande att hitta relevant arbete är den viktigaste motbilden i en i övrigt positiv rapport. Ytterligare tre personer har ännu inte fått arbete inom sitt område. Det är den tydligaste utmaningen i en annars övervägande positiv bild: utbildningen ger användbara kunskaper, men vägen in på arbetsmarknaden är inte lika enkel för alla.

Det finns en tendens över tid, men den ska ses med viss försiktighet

Bland dem som tog examen före 2010 uppger 15 procent att övergången var utmanande. Bland dem som tog examen 2023 – 2025 är andelen 40 procent. Samtidigt sjunker andelen som beskriver övergången som smidig från 62 till 47 procent. Det är en tydlig riktning, men resultaten behöver tolkas försiktigt. Varje grupp av examensårgångar består bara av 12 - 15 personer, och de äldsta alumnerna berättar om en övergång till arbetslivet som kan ligga flera decennier tillbaka i tiden. Resultatet ska därför ses som en signal snarare än ett säkert bevis på att det blivit svårare att etablera sig.

Den positiva skevheten i urvalet gäller särskilt här

Den som fortfarande söker sitt första relevanta arbete kan vara mindre benägen att svara på en alumnenkät. Det är därför möjligt att de verkliga problemen med övergången till arbetslivet är större än vad siffrorna i denna kartläggning visar.

Nyutexaminerade studenter på Campus. Foto: Moa Eriksson

Var arbetar alumnerna idag?

Besöksnäringen och offentlig sektor är nästan lika stora arbetsområden bland de svarande: 39 respektive 33 procent. Det visar att utbildningen är av nytta på många håll i samhället, inte bara inom den traditionella turismnäringen.

Bland alumnernas roller finns exempelvis utvecklare, strateger, chefer, samordnare och projektledare. Arbetsgivarna finns bland annat inom kommuner, regioner, Polismyndigheten, Försäkringskassan och Riksbanken. Många av alumnerna har kvalificerade roller. Projektledare, verksamhetsutvecklare, marknadschef, EU-samordnare, processledare inom hållbar platsutveckling, kommunikationschef och vd är exempel på titlar som förekommer bland svaren.

Det ger en tydlig bild av en utbildning som kan leda vidare till utvecklings-, strategi- och chefsroller – inte bara traditionella ingångsjobb inom turism. Sju av tio alumner ser en koppling mellan sitt nuvarande arbete och utbildningen, trots att bara fyra av tio arbetar direkt i besöksnäringen. Det är kanske ett av de mest intressanta resultaten i kartläggningen.

”Jag har tagit med mig mycket. Men främst utvecklingen av kritiskt tänkande, projektledning, jobba i team. [...] där vi jobbar med målsättningen Sveriges nöjdaste tågresenärer. För mig är det destinationsutveckling!”

– Alumn, examen 2019
chefsroll i transportsektorn i västra Sverige

Turismutbildningen verkar alltså ge kompetenser som kan användas även när jobbet ligger utanför själva branschen. Kunskapen om turism, destinationer och platsutveckling kan följa med in i andra delar av arbetslivet.

Att 30 procent arbetar i en helt annan bransch visar samtidigt hur bred arbetsmarknaden kan vara för en samhällsvetenskaplig utbildning med inriktning mot turism. Ovan är ett citat från fritextsvaren.

Tabell 8. Sysselsättning och anställningsform. 54 svarande.

	Antal	Andel
Huvudsaklig sysselsättning (bas 54)		
Anställd på heltid	49	91%
Egenföretagare/frilans	3	6%
Anställd på deltid	1	2%
Föräldraledig/tjänstledig	1	2%
Arbetssökande	0	0%
Anställningsform (bas 50 anställda)		
Tillsvidareanställning	43	86%
Visstids-/projektanställning	7	14%

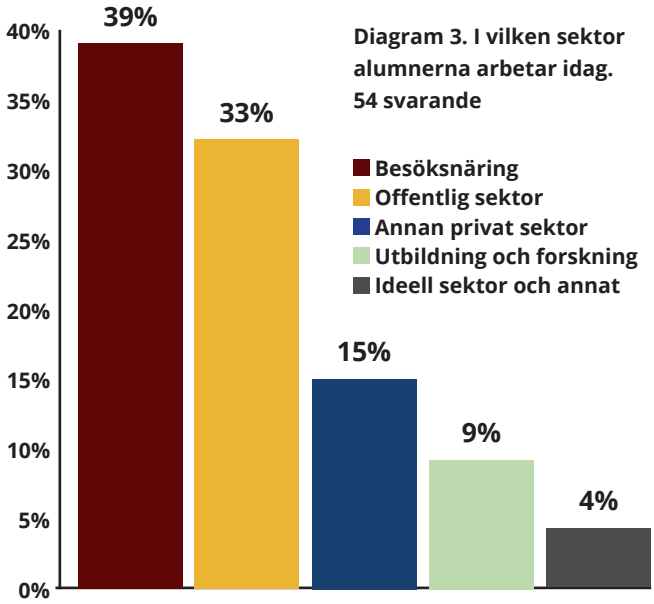

Diagram 3. I vilken sektor alumnerna arbetar idag. 54 svarande

JHT och turismstudenter under öppet hus på Mittuniversitetet. Foto: Emelie Arctaedius

Tabell 9. I vilken utsträckning det nuvarande arbetet relaterar till utbildningen. 54 svarande.

	Antal	Andel
Koppling mellan arbete och utbildning		
Direkt – arbetar inom besöksnäringen	18	33%
Indirekt – utbildningen är relevant men arbetet ligger utanför branschen	11	20%
Delvis – rollen berör besöksnäringen ibland	8	15%
Inte alls – arbetar i en helt annan bransch	16	30%
Vet ej	1	2%
Någon koppling (direkt, indirekt eller delvis)	37	69%

Jämtland Härjedalen
– att stanna, återvända eller lämna

Diagram 4. Skäl att stanna eller återvända

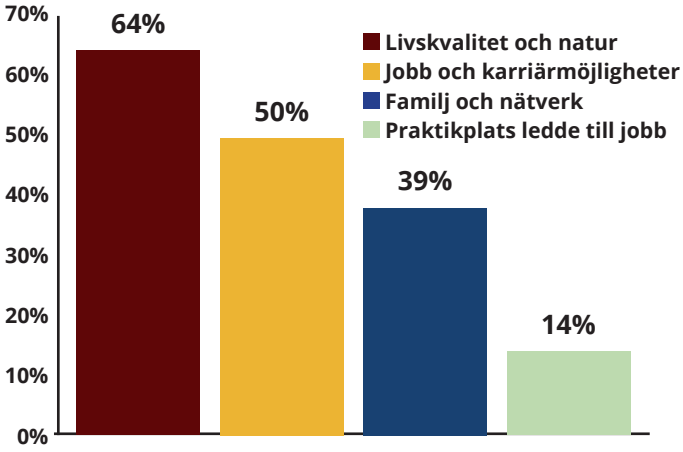
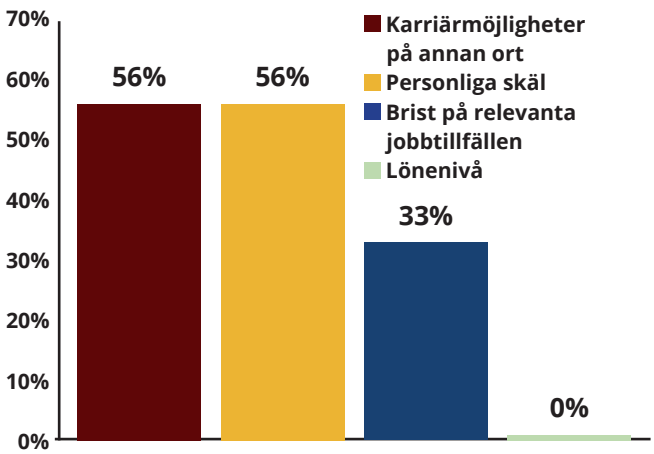

Diagram 5. Skäl att lämna regionen

Ingen anger lönenivå som skäl att lämna regionen

Det dominerande skälet är i stället karriärmöjligheter på annan ort (56 procent) och personliga skäl (56 procent). Brist på relevanta jobbtillfällen anges av en tredjedel. Slutsatsen är att länets utmaning handlar om att skapa och synliggöra karriärvägar, inte om att höja lönenivåer.

Skälen att stanna handlar om helheten, inte om jobbet ensamt

Livskvalitet och natur anges av 64 procent, jobb och karriärmöjligheter av hälften, familj och nätverk av 39 procent. Bilden bekräftar den regionala marknadsföringens vanliga budskap. Värt att notera är att karriärmöjligheter förekommer högt bland både skälen att stanna och bland skälen att lämna – för samma faktor finns alltså både dragningskraft och avsaknad.

Utbildningen förändrar var människor bor

14 av de svarande bodde i regionen före studierna, 27 gör det idag. Av dagens regionbor som besvarat enkäten är 16 inflyttade. Elva av de 14 som redan bodde här har blivit kvar. Flödet är tydligt, men det bygger på ett litet och självselekterat underlag och beskriver de svarande.

Tabell 10. Andel som bor i Jämtland Härjedalen idag, brutet på bakgrund, sektor, koppling och examensår

	Antal i gruppen	Bor i regionen	Andel
Bakgrund			
Bodde i Jämtlands län före studierna	14	11	79%
Kom från annat land eller län	40	16	40%
Sektor idag			
Besöksnäring	21	15	71%
Offentlig sektor	18	7	39%
Annan privat sektor	8	3	38%
Utbildning och forskning	5	0	0%
Koppling till utbildningen			
Direkt eller indirekt	29	20	69%
Delvis eller inte alls	24	6	25%
Examensår			
1985-2010	13	4	31%
2010-2015	12	6	50%
2016-2022	14	8	57%
2023-2025	15	6	60%

De som stannar har jobb i länet
Av de 27 som bor i regionen arbetar 26 i Jämtlands län. Ingen pendlar ut ur länet. Kvarstannandet vilar alltså på regionens egen arbetsmarknad inte på distansarbete mot andra orter.

De senare examensgrupperna bor kvar i högre grad än de tidigare. 60 procent av dem som examinerades 2023 – 2025 bor i regionen, mot 31 procent av de som gick ut före 2010. Det kan ses som ett gott betyg åt både utbildningen och den regionala nyttan men samtidigt är en del av skillnaden sannolikt en effekt av tid – rörligheten är störst under de första yrkesåren och en del av dagens nyexaminerade kommer att flytta senare. Nedan följer ett citat från fritextsvaren.

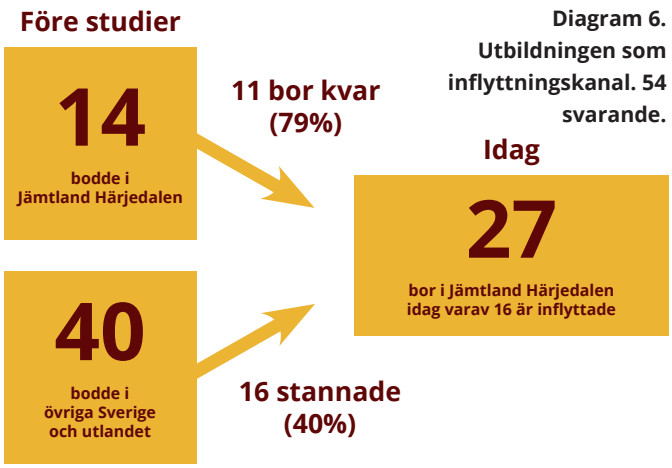

Diagram 6. Utbildningen som inflyttningskanal. 54 svarande.

”Efter några år i Norrbotten ville både sambon och jag flytta tillbaka ”söderut” med närhet till fjällen och släktingarna. Även kortare avstånd till (upplevd tryggare) sjukvård, skola och barnomsorg spelade in i beslutet.”

– Alumn, examen 2020, bosatt och verksam i Jämtland Härjedalen

Blandar en drink. Foto: Darren Hamlin

Kritiska röster

Fyra svar är kritiska

Utbildningen som ingång till arbetsmarknaden ifrågasätts

”Det främsta jag har tagit med mig är att detta är en bransch som absolut inte prioriterar utbildning. [...] Turism är ett intressant ämne, men som utbildning och nyckel in till ett bra arbetsliv är det knappast att rekommendera. Att studera Samhällsvetenskap, Samhällsutveckling eller Näringslivsutveckling är ett betydligt smartare val än just turism, då de ämnena berör Turism och så mycket mer.”

– Alumn, examen 2010 – 2015, arbetar utanför besöksnäringen och utanför regionen

Detta är materialets längsta och mest genomarbetade svar. Argumentet är att turism är en delmängd av samhällsutveckling och att en bredare utbildning därför ger en bättre ingång till arbetsmarknaden. Svaranden har också kryssat ”Knappt någonting alls” på frågan om utbildningens nytta.

Bilden av arbetsmarknaden motsvarande inte verkligheten

”Utbildningen hade tyvärr ett större forskningsfokus. [...] Alla arbeten man pratade om som skulle finnas fanns och finns inte, och det är en svår bransch att ”utbilda” sig till. Men, lätt att vara efterklok och kritisk – såklart.”

– Alumn, examen 2023,
verksam i kommunal förvaltning i regionen

Svaranden beskriver också att kulturgeografins värde på arbetsmarknaden underskattades under utbildningen. Kombinerat med att 28 procent upplevde övergången till arbetslivet som utmanande pekar den mot en möjlig åtgärd i att ge en mer realistisk beskrivning av arbetsmarknaden under utbildningens gång.

Fyra av de 34 fritextsvaren är kritiska. Det är få och det är ett väntat utfall på grund av den tidigare beskrivna ”positiva skevheten”. Värt att notera är de som uppgett att deras arbete inte alls har någon koppling till utbildningen är överrepresenterade bland de som helt avstått från att skriva fritext. ”Missnöjet” är alltså sannolikt snarare underrepresenterat och antalet fyra som lämnar kritiska kommentarer ska inte läsas som ett mått på hur utbredd kritiken är.

Just därför redovisas dessa två röster i sin helhet, även om just dessa svar kanske inte är fullt ut representativa. De pekar på sådant som inte syns i de kvantitativa svaren – förväntningar på arbetsmarknaden som inte infriades och en fråga om hur högt branschen faktiskt värderar akademisk utbildning.

Panel med alumner under Möteslänken. Foto: Pauline Pedersen Lundh

Sammanfattande slutsatser

Kartläggningen visar en utbildning med en tydlig regional betydelse – men också en utbildning vars betydelse sträcker sig långt utanför regionen och den traditionella turismbranschen.

För det första fungerar utbildningen som en inflyttningskanal. De flesta av de svarande kom till Östersund utifrån, och fler av dem bor i Jämtland Härjedalen idag än före studierna. För det andra framstår praktiken som en särskilt intressant länk mellan student och region. De som praktiserade i länet bor betydligt oftare kvar.

För det tredje visar alumnernas arbetsliv att utbildningen ger en bred kompetens. Analytiskt och kritiskt tänkande, projektledning och helhetssyn återkommer i svaren. Sju av tio ser en koppling mellan utbildningen och sitt nuvarande arbete, trots att bara fyra av tio arbetar i besöksnäringen.

Samtidigt finns en utmaning i steget från utbildning till arbetsliv. Drygt var fjärde alumn upplevde övergången som svår, och bland de senaste examensårgångarna är andelen högre. När alumnerna flyttar från regionen handlar det framför allt om karriärmöjligheter och relevanta jobb – inte om lönenivåer.

Sammantaget pekar kartläggningen på en enkel men viktig sak: utbildning, plats och arbetsliv hänger ihop. Östersund lockar människor till studier, utbildningen ger kompetenser som används på många olika håll och praktik kan skapa en konkret väg in i regionens arbetsliv. Nästa steg är att ta vara på den potentialen, genom tydligare vägar mellan studier och jobb, starkare kopplingar till arbetslivet och en fortsätt nära relation mellan utbildningen, alumnerna och regionen.

Praktiken är ett konkret rekryteringsverktyg

71% av de som praktiserade i Jämtlands län bor här idag mot omkring en tredjedel i övriga praktikgrupper.

Utbildningen flyttar människor till Jämtland Härjedalen

Tre av fyra svarande rekryterades utanför Jämtlands län – från 13 andra län och fyra andra länder. 14 bodde i regionen före studierna, 27 gör det idag varav 16 är inflyttade. Utbildningen är alltså inte bara kompetensförsörjning av redan bosatta i länet utan en inflyttningskanal i sig.

Kompetensen är bredare än branschen

39% arbetar i besöksnäringen men 69% ser någon koppling mellan utbildning och arbete. Analysförmåga, projektledning och helhetssyn lyfts oftare än ren branschkunskap. Alumnernas kompetens används i såväl näringsliv, offentlig sektor och akademi. Den används i kvalificerade roller – titlarna i materialet är genomgående projektledare, utvecklare, strateger och chefer.

Utmaningen är karriärvägar, inte löner

Ingen anger lön som skäl att lämna Jämtland Härjedalen. Däremot pekar svaren mot behovet av synliga, relevanta och realistiska karriärvägar – särskilt för nyutexaminerade.

100 jobb inom besöksnäringen i Jämtland Härjedalen. Illustration: Aloq

Besöksnäringen är en stark medskapare till ett livskraftigt Jämtland Härjedalen

Den skapar arbetstillfällen, *bidrar till attraktiviteten för hela regionen,* utvecklar *och bidrar till att bibehålla en levande bygd samt skapar* stolthet och gemenskap *bland de fast boende.*

Besöksnäringen innefattar enorm kompetens *i form av företagare som berikar Jämtland Härjedalen med engagemang och* innovation *– som utvecklar och tar regionen framåt, skapar skatteintäkter och* tillväxt.

Den skapar *också många förstagångsjobb, som för samman människor och* kulturer *och därmed bidrar turismen till ökad* integration.

Medfinansieras av Europeiska unionen

JÄMTLAND HÄRJEDALEN Turism

MEDFINANSIERAS AV
REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN
JIEMHTEN HERJEDAELIEN DAJVE

Jämtland Härjedalen Turism ekonomisk förening (JHT) bildades 1995 och är en samverkansplattform för utveckling av besöksnäringen i Jämtland Härjedalen. JHT företräder regionens besöksnäring i nationella och internationella sammanhang och samverkar med regionens destinationer och turismföretag, med företrädare för offentlig sektor, intresseorganisationer m fl. I föreningens styrelse finns företrädare för regionens besöksnäring samt representanter från Region Jämtland Härjedalen.